

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Dersom ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det som vedtaget, at den ønskede orlov meddeles fra og med den 3. april 1975, og at stedfortræderen indkaldes som midlertidigt medlem (Ophold.) Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem K. B. Andersen.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Dersom ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det som vedtaget, at den ønskede orlov meddeles fra og med den 11. april 1975, og at stedfortræderen indkaldes som midlertidigt medlem. (Ophold.) Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Morten Lange.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Dersom ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det som vedtaget, at den ønskede orlov meddeles fra og med den 3. april 1975, og at stedfortræderen indkaldes som midlertidigt medlem. (Ophold.) Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Indstilling fra udvalget til valgs prøvelse.

Ordføreren for udvalget til valgs prøvelse (Tastesen) (S):

I fortsættelse af de foregående punkter på dagsordenen skal jeg gøre indstilling om godkendelse af stedfortræderne for de medlemmer, som tinget lige har vedtaget at meddele orlov.

Hr. *Kjærulff-Schmidt*, der i skrivelse af 1. d. m. har søgt om orlov, jfr. valglovens § 84, stk. 3, 2. pkt., er valgt i Københavns amtskreds, og 1. stedfortræder for fremskridtspartiet i denne amtskreds, fru *Wencke Hansen*, har meddelt, at hun er villig til at indtræde som midlertidigt medlem af folketin-

get i anledning af hr. *Kjærulff-Schmidt*s orlov.

Hr. *K. B. Andersen*, der i skrivelse af 25. f. m. har søgt om orlov fra og med den 11. april efter de særlige regler for ministre i forretningsordenens § 42, stk. 1, 2. pkt., er valgt i Viborg amtskreds, hvor 1. stedfortræder for socialdemokratiet er fhv. minister *Chr. Thomsen*, som i skrivelse af 1. d. m. har meddelt, at han er villig til at indtræde som midlertidigt medlem af folketinget i anledning af hr. *K. B. Andersen*s orlov.

Hr. *Morten Lange*, for hvem hr. *Gert Petersen* har søgt om sygeorlov i skrivelse af 2. d. m., er valgt i Københavns amtskreds. 1. stedfortræder for socialistisk folkeparti i denne amtskreds, ekspeditionssekretær *Ole Olsen*, Hillerød, har i skrivelse af 2. d. m. meddelt, at han er villig til at indtræde som midlertidigt medlem af folketinget i anledning af hr. *Morten Langes* orlov.

Udvalget til valgs prøvelse har i et møde i dag behandlet de nævnte sager, og jeg kan herefter på et enigt udvalgs vegne afgive følgende:

Indstilling.

1) Fru *Wencke Hansen* godkendes som midlertidigt medlem af folketinget fra og med i dag, den 3. april 1975.

2) Fhv. minister *Chr. Thomsen* godkendes som midlertidigt medlem af folketinget fra og med den 11. april 1975.

3) Ekspeditionssekretær *Ole Olsen* godkendes som midlertidigt medlem af folketinget fra og med i dag, den 3. april 1975.

Hermed sluttede forhandlingen.

Udvalgets ovennævnte indstilling vedtoges enstemmigt med 109 stemmer.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af vederlag for ministre, folketingsmedlemmer og borgmestre [af *Poulsgaard* m. fl.].

(Andre selvstændige forslag nr. XIII. Fremsat 20/2 75).

Forslaget sættes til forhandling.

Finansministeren (Heinesen):

Jeg skal kun knytte nogle få bemærkninger til det fremsatte forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af vederlaget for ministre, folketingsmedlemmer og borgmestre med 10 pct.

For ministre er vederlagsordningen fastlagt i loven om vederlag og pension m. v. for ministre. Vederlaget er fastsat som et grundbeløb, der reguleres på samme måde som tjenestemandslønninger.

I lov om valg til folketinget er det fastsat, at grundvederlaget til medlemmer af folketinget udgør samme beløb som den til enhver tid gældende grundløn for en tjenestemand i lønramme 28, 3. løntrin, med dyrtidstillæg.

Og for borgmestre gælder, at vederlagsordningen er hjemlet i den kommunale styrelseslov, således at vederlaget er fastsat i den enkelte kommunes styrelsesvedtægt inden for det maksimum, som er godkendt af indenrigsministeriet, således at tjenestemandslønningerne i lønrammerne 30-39 lægges til grund alt efter primærkommunens eller amtskommunens størrelse.

Endelig skal jeg oplyse, at vederlaget til kommunalbestyrelsesmedlemmer for deltagelse i møder i kommunalbestyrelsen og i udvalg ligeledes er hjemlet i den kommunale styrelseslov. Der er af indenrigsministeriet fastsat et diætbeløb på 14 kr., hvortil kommer regulering som for de på finansloven opførte honorarer.

Der er således tale om vidt forskellige vederlagsordninger, og det er min opfattelse, at forslag til ændring i disse ordninger bedst og mest sagligt kan drøftes imellem partierne i det udvalg, som skal behandle det af fremskridtspartiet fremsatte forslag.

Endelig skal jeg for en ordens skyld henlede opmærksomheden på, at der med folketingets vedtagelse af loven om forlængelse af kollektive overenskomster og aftaler m. v. og med den heri indeholdte ændrede dyrtidsregulering for offentligt ansatte også har fundet en opbremsning sted i stigningen i vederlag til ministre, folketingsmedlemmer og borgmestre. Også for disse udgør en ny dyrtidsportion 60 øre pr. time svarende til 1.248 kr. på årsbasis.

Ove Hansen (S):

Om det forslag, som hr. Poulsgaard på fremskridtspartiets vegne har fremsat om vederlag til folketingets medlemmer, ministre m. v., vil jeg gerne sige, at jeg er enig i forslagsstillernes bemærkninger om, at vi skal bremse omkostningsstigningerne. Det gør vi også.

Det vederlag, der i dag ydes til ministre og folketingsmedlemmer, og som er fastsat i en lovgivning, er kommet til veje efter meget grundige overvejelser i dette ting. Det har været sådan, at folketinget meget nøje har overvejet, hvad det rimelige beløb ville være, og det beløb, man har i dag, beror altså ikke på en tilfældighed.

Men uanset hvilket beløb man gav til et folketingsmedlem eller til en minister, ville det være genstand for kritik. De fleste synes måske, medlemmerne har for meget, og det er jo dejligt og populært i visse vælgerkredse at fortælle, at nu skal deres honorarer sættes ned, i visse kredse gør det måske lykke.

De vederlag, der er fastsat, er kommet til veje efter en meget nøje overvejelse. Jeg synes, at vederlagene er rimelige og forsvarlige, og finansministeren har lige fortalt om, hvordan de dyrtidsportioner, man hidtil har fået, nu bliver beskåret i lighed med andre tjenestemænds.

Vi vil gerne se på forslaget i et udvalg, men jeg finder, at det vederlag, man giver i dag, er forsvarligt og rimeligt.

Nathalie Lind (V):

Begrundelsen for fremskridtspartiets forslag om, at der skal ske en nedsættelse med 10 pct. af lønnen til de folkevalgte, spændende fra ministre, folketingsmedlemmer og borgmestre til kommunalbestyrelsesmedlemmer, er, at der skal sættes ind mod stigningen i omkostningsniveauet, fordi det er den eneste vej til at gøre en virkelig indsats mod ledigheden. Her henviser fremskridtspartiet til den tidligere regerings erklæring fra 25. januar, og denne målsætning kan vi naturligvis ikke være uenige i. Det er blot trist, at fremskridtspartiet ikke har vist forståelse for, at en effektiv indsats mod stigningen i omkostningsniveauet og dermed mod ledigheden kunne have været gjort, hvis der her i tinget havde været tilslutning til venstres forslag om at undlade

[Nathalie Lind.]

at udbetale 3 dyrtidsportioner til marts og i stedet for have givet lønmodtagerne et fast beløb pr. måned. Men dette ville fremskridtspartiet og andre partier her i salen jo ikke være med til, og resultatet er derfor blevet, at der nu er blevet udbetalt 3 dyrtidsportioner, hvilket har betydet en stigning i omkostningerne på 9 pct.

Så foreslår fremskridtspartiet nu som et bidrag — stadig væk til at begrænse ledigheden og omkostningsstigningerne — at de folkevalgtes løn skal nedsættes med 10 pct. Jeg må forstå forslaget således, at hermed vil man hejse en vimpel, hvor indskriften skal være: Alle offentligt ansatte fra 28. lønklasse og opefter skal have deres løn reduceret med 10 pct. De folkevalgte skal gå i spidsen med et godt eksempel.

Jeg er ikke i tvivl om, at et sådant forslag kan vække velvilje i mange kredse, men jeg vil gerne understrege, at siden forslaget er fremsat, er der sket en overgang til ensartet dyrtidsregulering i forbindelse med den forlængelse af overenskomstforhandlingerne, der er sket, og at der hermed bliver tale om ret store lønnedgange netop for disse grupper. Jeg kan blot som et eksempel nævne, at for kontorchefer sker der en nedsættelse på 3.851 kr. pr. portion — hermed kan vi sammenligne borgmestrene i visse kommuner — og for departementschefer er beløbet godt 6.000 kr. pr. portion.

Vi har fra venstres side stemt for disse nedsættelser, fordi vi fandt, at den hidtidige procentvise dyrtidsregulering gav de højere-lønnede en for gunstig stilling. Men så optræder det bemærkelsesværdige, at disse forslag går fremskridtspartiet imod.

Overenskomsterne med de offentligt ansatte er, som jeg nævnte, bortset fra enkelte spørgsmål, fastlagt eller ved at blive fastlagt for de kommende 2 år, og derfor er spørgsmålet, selv om vi principielt var indstillet på og havde ønsket en udjævning: hvilken praktisk virkning vil fremskridtspartiets forslag have i dag? Det må jo bygge på håbet om, at et eksempel fra de folkevalgtes side ville have praktisk virkning for lønfastsættelsen for alle, der er omfattet af disse grupper, for jeg må læse forslaget sådan, at det ikke specielt er de folkevalgtes, men alle lønninger fra 28. lønklasse og opefter, man ønsker begrænset.

Venstres standpunkt er, at vi finder ikke, at folketingsmedlemmers indplacering i sig selv er for høj. Hvis man skulle nedsætte dette vederlag, ville det jo stride imod et andet forslag, som fremskridtspartiet har fremsat — i hvert fald i tanken i det — og som skal behandles i næste uge. Med det har man til hensigt at skabe bedre vilkår for selvstændiges deltagelse i folketingsarbejdet. Fremskridtspartiet vil gå den negative vej at forringe de offentliges vilkår. Det kan vi diskutere til sin tid, men skal man nå et resultat, tror jeg, at man må gå begge veje.

Jeg tror, at fremskridtspartiets forslag for øjeblikket mest må virke som en populær demonstration, men jeg vil gerne føje til, at hvis fremskridtspartiet kan sandsynliggøre, at der med vedtagelsen af et sådant forslag ville komme en generel sænkning af omkostningsniveauet, så var vi rede til at lytte til disse synspunkter og drøfte dem i udvalget. Men jeg må slutte med at gentage min beklagelse af, at der ikke kunne fås tilslutning til venstres helhedsløsning, for den ville have betydet en umiddelbar forbedring af omkostningsniveauet, og en sådan virkning har fremskridtspartiets forslag ikke i dag.

Svend Andersen (Rosk. a.) (FP):

I øjeblikket må befolkningen slås med særdeles store problemer. Hundredtusinder af arbejdsløse og andre hundredtusinder må døje med astronomisk høje skatter og administrationsbyrder. Langt den væsentligste del af disse økonomiske problemer, som landet har, skyldes, at folkettinget igennem 17 år har truffet en lang række fejlagtige beslutninger. Folketinget har genindført stavnsbåndet. Før i tiden, i gamle dage, skulle bondemanden aflevere en tiendedel af sin løn til herremanden; i dag skal den ufaglærte arbejder aflevere 50 pct. til nutidens herremænd, nemlig bureaukraterne.

Det vil derfor være særdeles rimeligt, at folketingets medlemmer, som altså bærer hovedansvaret for landets problemer, også går i spidsen, når der skal bæres byrder, og jeg vil derfor varmt anbefale dette forslag.

Hilmar Baunsgaard (RV):

Jeg tror, vi alle forstår hensigten med det forslag, som fremskridtspartiet her har fremsat. Mere end det er hensigten at få

[Hilmar Baunsgaard.]

reduceret udgiften til lønninger til den kategori, man her beskæftiger sig med, er det selvfølgelig hensigten at skabe det, som fru Nathalie Lind kaldte en populær fremstilling, og det, som vi andre vil kalde pop, som man regner med gør sig godt i befolkningen.

Jeg vil gerne sige, at hvis nu fremskridtspartiet havde lidt erfaring i, hvordan et virkeligt politisk arbejde skal gøres, så ville man have forståelse for det følgende, jeg siger, nemlig at et folketingsmedlem, valgt i Jylland, som skal have bopæl henimod et par hundrede dage om året i København, og som skal, det gælder i hvert fald for radikale folketingsmedlemmer, betale et meget klækkeligt partifondsbidrag, skal være overordentlig heldig, hvis han har så meget tilbage i løn, som en faglært arbejder, der bor hjemme i Jylland, har.

Så kan man diskutere, om det er for meget i løn. Det er i hvert fald ikke for meget i løn, hvis man skal have nogle, der er villige til at lade sig vælge til folketinget. Så meget om folketingsmændene. Dog lige én tilføjelse, og dér kan måske fremskridtspartiet — og så vil vi gerne være med og deltage i et konstruktivt arbejde — prøve at beskæftige sig med forholdene inden for deres eget parti. Hvis man nu virkelig havde tænkt på problemet som et sagligt problem, så ville man nok have fundet ud af, at der er ganske betydelig forskel på den arbejdsbyrde, der påhviler de enkelte folketingsmedlemmer. Så stor er formentlig forskellen, at nogle kan klare en eller anden indtægtsgivende bestilling ved siden af, medens andre ikke kan det, fordi de har en sådan ledende politisk opgave, at det simpelt hen beslaglægger al deres tid. Når jeg siger, at det skulle fremskridtspartiet have forudsætninger for, så er det selvfølgelig, fordi vi alle ved, at hr. Glistrup har så travlt med at passe sit arbejde i folketinget, at han end ikke kan få tid til at møde i retten, når han er tilsagt, mens jeg vil tro, at hr. Poulsgaard ikke ville have nær det samme besvær med at få tid til at møde. Så kunne man begynde med at overveje, hvor stor forskellen mellem hr. Poulsgaards og hr. Glistrups løn skulle være. Så var der måske et sagligt grundlag for en diskussion.

Og så vil jeg gerne sige, at det samme, nøjagtig det samme, gør sig jo gældende med hensyn til borgmestrene. Det er ikke

noget forsøg på at vurdere borgmestres indsats, ikke noget som helst forsøg på at vurdere den økonomiske situation, man roder sig ind i ved at påtage sig et job af den art, som er selve forudsætningen for, at et demokrati kan fungere, nemlig at folk, der også kunne gøre sig gældende andre steder, er villige til at tage et job i folkestyrets tjeneste.

Jo, poppen er der, sagligheden er der ikke, hensigten er tydelig.

Stetter (KF):

Den konservative gruppe kan tilslutte sig målsætningen i forslaget, nemlig at bremse stigningen i omkostningerne, men vi kan ikke støtte forslaget. Det hjælper jo ikke, at en enkelt befolkningsgruppe, endda en forholdsvis lille, accepterer en nedsættelse af deres indkomster. Det ville være en isoleret foranstaltning, og den ville ikke have nogen væsentlig virkning. Andre befolkningsgrupper har allerede fået deres indkomster fastsat for de næste 2 år, oven i købet fastsat ved lov.

Forslaget er derfor en virkningsløs demonstration, i hvert fald virkningsløs i saglig henseende, men jeg vil ikke afvise, at den kan have nogen tilslutning rundt omkring i forsamlingshusene, desværre kun.

Vi har ikke nogen mulighed for at medvirke til at gennemføre dette forslag.

Gert Petersen (SF):

Der er da ingen tvivl om, at for nogle medlemmer herinde i folketinget er den løn, som udbetales, for høj, for andre medlemmer herinde i folketinget er den løn, der udbetales for lav. Sådan er det. Jeg er helt enig med hr. Hilmar Baunsgaard i det, han sagde, at det er et ganske forskelligartet arbejde, der ydes herindefra. Men nu har man altså valgt på et bestemt tidspunkt at lægge et fast mål for hr. Poulsgaard og hr. Glistrup, det må vi så affinde os med, og jeg tror, det er praktisk, det er det, der er det praktisk gørlige.

Det mål er blevet lagt sådan, at det er koblet sammen med en bestemt tjenestemandsløn, og jeg mener, at det er lagt nogenlunde rimeligt, igen med det forbehold, at der er tale om en skæren over én kam, som naturligvis indeholder visse urimeligheder. Hvorfor er det blevet lagt dér, hvor det er? Det er blevet lagt dér, fordi, efter min

[Gert Petersen.]

opfattelse, folketingsmedlemmernes lønninger som folketingsmedlemmer ikke må komme alt for højt op over, hvad der er gennemsnitslønnen for faglærte arbejdere. Men folketingsmedlemmernes lønninger må heller ikke ligge så lavt, at det går ud over arbejdet herinde i folketinget og muligheden for at få kvalificerede folk herind. Det må heller ikke ligge så lavt, at det går ud over almindelige menneskers muligheder, lyst og evne til at gå ind i politisk arbejde. For sagen er jo den, at hvis vi lægger det meget lavt, så lavt, som hr. Poulsgaard åbenbart vil, det, man vil stræbe efter med den almindelige undervurdering af folketingsarbejdet, som ligger i det forslag, der her er fremsat, hvis man lægger lønniveauet eller vederlagsniveauet, som det hedder, rigtig lavt, hvor ender vi så? Så ender vi dér, hvor det kun bliver folk med de store indkomster, som kan tillade sig et folketingsjob, som, hvis man vil gøre noget ved det, lægger beslag på 200-250 dage om året og for den sags skyld endnu mere. Det har altid været arbejderpartiernes holdning, at vederlaget herinde skulle være sådan, at man kunne klare sig for det, og sådan, at man ikke havde alt for store økonomiske bekymringer. Det har altid været holdningen fra en anden side, at arbejdet herinde skulle være sådan aflønnet, at det kun var de højest lønnede og dem med de største indkomster, der kunne komme herind.

Og så vil jeg godt tilføje, at jeg kan udmærket godt se meningen med dette forslag, men det er såmænd ikke bare pop, det er, at opmærksomheden skal vendes bort fra de virkelig store indtægter her i landet, indtægter, som løber op i en helt anden størrelsesorden, indtægterne inden for erhvervslivet, hvor der er tale om 600.000-700.000-800.000 kr. Ja, jeg har såmænd hørt et folketingsmedlem fra fremskridtspartiet i tv offentligt meddele, at han havde haft en indtægt på 3-4 mill. kr., som han endda ikke havde betalt skat af. Og dertil vil jeg da så godt føje, når nu fremskridtspartiets ordfører fik sagt, at folk her i landet må døje med høje skatter: ja, det er vi nogle der må, mine herrer fra fremskridtspartiet, det er vi nogle der må, også folketingsmedlemmer, men der er altså andre, også folketingsmedlemmer, som ikke lægger skjul på, at det må de ikke.

Disse andre hører til fremskridtspartiet. Det er på den baggrund, jeg ser dette forslag. Det er ikke alene pop, men det er også et forsøg på at dreje opmærksomheden bort fra det, det virkelig drejer sig om, de helt store indtægter, den helt alvorlige adfærd over for samfundet og fællesskabet.

Chr. Christensen (KrF):

Igennem det fremsatte forslag til folketingsbeslutning ønsker fremskridtspartiet, at vederlaget for arbejdet ved offentlig tjeneste for ministre og folketingsmedlemmer, borgmestre og kommunalbestyrelsesmedlemmer skal nedsættes med 10 pct. Man ledsager forslaget med en henvisning til den tidligere statsministers udtalelse i regeringserklæringen om, at en virkelig indsats over for ledigheden fremfor alt kræver én ting: at vi beslutsomt vil sætte ind på at bremse stigningen i omkostningerne.

Vi er fra kristeligt folkepartis side helt enige i denne betragtning, og vi mener, at begrænsningen i omkostningsstigningerne først og fremmest bør gennemføres i den offentlige sektor. Da lønudbetalingerne udgør en stor og væsentlig post på det offentlige udgiftskonto, har det for os været en ganske naturlig ting i de forhandlinger, der nu er overstået både om helhedsløsning og indgreb over for arbejdsmarkedet, at fastholde en nulløsning. Denne ordning måtte selvfølgelig også være gældende for ministre, folketingsmedlemmer, borgmestre og kommunalbestyrelsesmedlemmer. Men det foreliggende forslag går langt videre, går til en nedskæring på 10 pct., og det gør os meget betænkelige, ikke mindst fordi vi har den opfattelse, at bestridelsen af de omtalte hverv ofte er forbundet med store økonomiske afsavn og i nogle tilfælde direkte store udgifter i forbindelse med de engageredes private erhverv.

Samtidig er det vor opfattelse, at bestridelsen af de nævnte stillinger er forbundet med et betydeligt ansvar, og vi frygter, at en nedsættelse som foreslået her i forslaget kan fratage de omtalte stillinger en særdeles vigtig og betydningsfuld arbejdskraft, ikke mindst fra erhvervslivet, og en sådan udvikling mener vi vil være til ubodelig skade for vort folkestyre. Da vi desuden har den opfattelse, at de nuværende vederlag er lagt på

[Chr. Christensen.]

et rimeligt leje, kan vi ikke medvirke til forslagets gennemførelse.

Fuglsang (DKP):

Man må næsten udtrykke beundring for den sande uegennyttighed, som stråler gennem dette forslag, men som man faktisk føler trang til at betegne som frejdighed, når man sammenligner med den indstilling, fremskridtspartiet har til andre forslag her i tinget, eller som går igennem en række af fremskridtspartiets egne forslag. Jeg vil da også gerne beundre den høje målsætning, som hr. Svend Andersen (Rosk. a.) gav udtryk for, at vi ved at efterkomme denne henstilling ville føre en effektiv kamp mod den arbejdsløshed, som har ramt nogle hundrede tusinde medborgere.

Men når det er sagt, kunne man måske i det udvalg, som forslaget bliver henvist til, finde andre veje til ligesom at stille folketingsmedlemmerne mere lige med andre borgere. Jeg husker — det er ikke så længe siden — at et medlem af fremskridtspartiet her i salen fremkom med den påstand, at der fandtes en del folketingsmedlemmer, som ikke betalte skat af deres folketingsvederlag og altså på den måde adskilte sig fra andre lønmodtagere, som faktisk levede af deres løn og betalte skat af den. Hvis det er tilfældet, at der er folketingsmedlemmer, der ikke betaler skat, vil det i praksis sige, at netop andre lønmodtagere kommer til at betale deres del af den fælles skattebyrde. Og hvis fremskridtspartiet ville vise den solidaritet, nu vel, så kunne de måske følge forslaget op i udvalget ved f. eks. at gennemføre, at man automatisk havde en fast skattetrækprocent af det vederlag, vi fik herinde. Så var der ligesom mere mening i ædelmodigheden.

Som princip vil jeg sige, at jeg betragter såmænd ikke os, som nu har en slags arbejdsplads herinde, for hverken værre eller bedre end andre mennesker. Vi er, som vi bør være: et smukt udtryk for den danske befolkning. Og derfor vil jeg også sige, at vores lønmæssige forhold så vidt muligt bør ligne de menneskers, vi repræsenterer, på den ene og på den anden måde. Det bør ikke være sådan, som hr. Gert Petersen også var lidt inde på det, at det at være medlem af det høje ting faktisk fordrede, at man havde et vist rygstød i forvejen. Jeg har talt

med ældre folketingsmedlemmer, f. eks. fra 1930'erne, og dengang kunne det faktisk være en økonomisk byrde for mange mennesker at sidde herinde i tinget.

Det bør ikke være afhængigt, hverken her eller i andre folkevalgte forsamlinger, af, at man har penge med hjemmefra. Hvis man kan finde frem til, at vi på forskellige måder så vidt muligt ligestilles med andre mennesker, så har forslaget min velsignelse. Men jeg vil sige som andre indledere: det ligner noget sådan midt imellem demagogi og hykleri.

Erik Bauer (CD):

Som suppleant i folketetinget har jeg meget ringe personlig interesse i vederlagets størrelse herinde, men skal jeg som erhvervsmand bedømme det arbejde, jeg har set der ligger herinde, kunne jeg arbejdsmæssigt snarere forestille mig et forslag om en forhøjelse af vederlaget.

Kurt Hansen (VS):

Jeg vil da ikke bestride, at der er visse af de borgmestre, der findes rundt omkring i landet, og visse ministre, som har en særdeles klækkelig hyre, der måske kunne ses på og sættes ned, men det er jo ikke det, der er det principielle i forslaget. For hvad er det rent faktisk, der er tale om? Der er tale om, at vi skal have en bremsning af omkostningsniveauet, og hvordan får vi det? Det får vi i hvert fald ikke bare ved, at vi får sat lønniveauet 10 pct. ned for folketetingets medlemmer. Det må jo skulle have nogle udadrettede virkninger. Det er jo klart og tydeligt, at hensigten må være, at man vil søge at få ført en politik ude på arbejdspladserne, som tager sigte på, at man decideret skal gå ind på yderligere at få fastfrosset det lønniveau, vi har, ud over det overgreb, der skete her for ca. tre uger siden. Men skal det samtidig være med til at danne baggrund for en reel lønnedgang?

Vi har indtil videre været vidne til, at man kan fastfryse det lønniveau, man har, men det her kan jo få langt mere vidtrækkende følger. Derfor kan det vel nok betegnes udadtil som en førsteklases form for pop, men det er noget pop, som kan have langt mere vidtrækkende konsekvenser. Det kan fremlægges på den måde, at de borgerlige og den borgerlige fløj i folketetinget måske gør sig nogle forventninger om, at får

[Kurt Hansen.]

man sat lønniveauet ned med 10 pct. for de her nævnte kategorier, så kan vi være med til at danne baggrund for en omkostningsnedgang, der har langt mere vidtrækkende forgreninger ude omkring på arbejdsmarkedet. Det tror jeg ikke, man skal gøre sig nogle forhåbninger om, for jeg har for stor en tiltro til, at arbejderklassen vil sætte sig imod sådan nogle ting. Men alligevel er det klart og tydeligt, at det er hensigten med det. Det er det, der skjuler sig bag den pop, der bliver ført frem her. Derfor er det ikke bare en umiddelbar gang ufarlig pop, det er noget popperi, der kan have langt mere vidtgående konsekvenser.

Til sidst har jeg bare lyst til at sige, at uanset hvor meget der tales om, at de højeste lønede skal sættes ned i hyre, uanset om det er på det private arbejdsmarked, eller om det er i den offentlige administration, om det er folkevalgte, eller hvad ved jeg, uanset hvor meget de går ned, så vil der ikke komme så meget som én eneste krone mere til udbetaling på det private arbejdsmarked. Det, der rent faktisk vil blive brugt til, er, at nu kan vi få 60 jagerfly i stedet for 58. Andet kan det ikke blive brugt til. Simpelt hen nogle vilde statslige disponeringer. Der er ikke tale om, at den minimumslønnede arbejdsmand ude på et beskidt smedeværksted kan få mere i løn, uanset hvor meget de højtlønnede såvel privat som offentligt ansatte går ned i løn. Det kan der ikke være tale om. Det er en lønkagefilosofi, som har vist sig gang på gang ikke at holde stik. Hver eneste krone, hver eneste halvtredsøre, der skal opnås på arbejdsmarkedet, opnås ved, at man søger at kæmpe for det derude, hvor man er.

Så synes jeg, det er en helt horribel fremstilling, man kommer med fra fremskridtspartiets side. Hver eneste gang man fremsætter et forslag herinde i folketinget, så bruger man den argumentation, at landet er i krise. Man påberåber sig de 150.000 arbejdsløse, der står der. Hver eneste gang kommer man med en principiel argumentation. Man argumenterer ikke konkret, det gør man ikke; man kommer med en principiel argumentation om, at vi skal have gennemført dette forslag, fordi vi står i en situation med 150.000 arbejdsløse. Det er den eneste argumentation, man giver. Var det

ikke mere rimeligt, hr. Svend Andersen (Rosk. a.), at søge at give en mere konkret fremstilling af, hvorfor man fremsætter de her forslag, og så ligesom at prøve at komme frem til, hvad der egentlig er det grundlæggende i, at vi står med 150.000 arbejdsløse, og prøve på at indtage en lidt mere nuanceret stilling til de problemer, der gør sig gældende på arbejdsmarkedet, end den, der bliver lagt frem her?

Ordføreren for forslagsstillerne (Poulsgaard) (FP):

Inden jeg går over til at svare ordførerne, vil jeg gerne lige komme med et par principielle ting.

Dette høje ting bærer navnet folkets ting. Det skulle gerne afspejle befolkningen, men vi ved jo alle sammen, at det gør det ikke. Vi ved, at den herskende klasse, de offentligt ansatte, i uhyggelig grad dominerer dette høje ting. Vi har nemlig ingen arbejdere i dette ting. Vi afspejler ikke befolkningen. Vi har aldrig været bange for at pålægge befolkningen nye byrder herinde fra. Solidaritet er blevet et modeord, men så snart solidariteten skal udstrække sig til, at det nu skal til at ramme én selv, så råber man højt: nej, det vil vi søreme ikke være med til. Vi ser i disse dage, at pædagoger og skolelærere og hvad ved jeg demonstrerer, for der skal altid spares, men det må aldrig blive lige på mit specielle område.

Der snakkes så meget om tillidskløften mellem de folkevalgte og deres vælgere, og det takker jeg for, havde jeg nær sagt, når vi ved, at vi skulle være en afspejling af befolkningen. Nu blev der snakket om, at det skulle ligge på en arbejdsmands niveau, men den tillidskløft, hvorfor opstår den? Fordi dette høje tings medlemmer har bevilget sig selv en forfærdelig masse fordele. Vi har frikort, vi rejser gratis over hele landet, vi rejser gratis med busser, vi kan gå i teater, vi kan komme på travbane. Det kan ikke være rigtigt, at vi i en sparetid, hvor vi er dem, der har nogle af de bedst aflagte stillinger, ikke kan vise den smule samfundssind at nedsætte vore lønninger med de dér sølle 10 pct. Jeg synes nok, det var værd at tænke på.

Så vil jeg gerne gå over til at svare ordførerne.

[Poulsgaard.]

Hr. Ove Hansen var positiv og parat til at se på det i udvalget. Det siger jeg tak for.

Hvad angår fru Nathalie Lind, så fik vi jo en længere forklaring om venstres politik. Jeg vil da gerne her gøre fru Nathalie Lind opmærksom på, at hvis der er et parti, der slås for lige dyrtidsportioner, så er det fremskridtspartiet; det har vi gjort fra første færd. Nu lyder det så smukt, at nu skal departementschefen ned i løn. Ja tak, men der er inkorporeret noget, som hedder taktregulering. Det aner vi ikke hvad er. Jeg tvivler stadig væk på, at han kommer til at gå ret meget ned i løn, og det er jo det, som er så fortvivlet, set fra en almindelig mands synspunkt. Vi har haft et socialdemokrati, vi har endda haft en overgang, hvor der var arbejderflertal her. Afdøde hr. Aksel Larsen sagde til mig, dengang jeg var SF'er — det var grunden til, at jeg meldte mig ud af det parti — at han kunne søreme ikke gå med til, at der blev ens dyrtidsportioner for alle, for så fik staten ikke de tjenestemænd, den havde brug for. Staten skulle efter hr. Aksel Larsens udtryk faktisk være lønførende, for at man skulle have de dygtigste embedsmænd. Jo tak, men lad os nu vente og se, hvordan den taktregulering kommer til at virke, men det er i hvert fald et skridt i den rigtige retning.

At vi ikke ville være med, det ved fru Nathalie Lind også, passer jo ikke. Vi ville gerne være med, men vi sagde bare, at det da ikke var sikkert, at venstre havde fundet alle de vises sten. Der kunne da også være andre, der havde fundet noget. En blind høne kan jo også finde et guldorn, så derfor skulle de måske have lyttet lidt til os.

Så er jeg da bæret over, at der er to partiformænd, der gider ulejlige sig med lille mig. Hr. Hilmar Baunsgaard svang sig jo op i de helt høje toner om, at det var så dårligt at være folketingsmedlem. Nu vil jeg da gerne til hr. Hilmar Baunsgaard sige, at de, der er folketingsmedlemmer, er nogle af de lykkeligste i dette land. Jeg går ud fra, at hr. Hilmar Baunsgaard har interesse for politik. Vi er i en situation, hvor vi har fået arbejde og hobby forenet, jeg har i hvert fald, og det skulle også gerne være, jeg ved godt, at idealisme må man ikke sige, men en lille smule af idealistiske grunde. Hr. Hilmar Baunsgaard, som nu er forhenvæ-

rende statsminister, har for livstid sikret sig en pension, der ikke bliver andre mennesker til del. Det kan man heller ikke sige har noget med folketetinget at gøre. Og når man ser den liste, vi lige har fået udleveret over, hvilken pension folketingsmedlemmer kan få, de, der har haft en høj anciennitet her, så tør det nok svagt antydes, at vi har sørgt godt for os selv.

Jeg kan godt forstå, at der kommer en tilidskløft på den måde. Specielt i den sammenhæng, vi nu står i, ved vi, vi har levet over evne i 1960'erne, hvor dette folketing øste ud af milde nådegaver i øst og vest, og man troede, at de glade dage aldrig tog slut. Nu er vi ikke i de glade 1960'ere, nu er vi i de barske 1970'ere, og så kan det ikke nytte noget. Nu skal regningen betales, og de, som er skyld i det uføre, vi er kommet ud i, burde vise så meget samfundssind, at de kunne gå i spidsen.

Det forbavser mig da ikke, at alle disse dér såkaldte arbejderpartier — her tænker jeg specielt på SF og VS — ruller sig ud i det helt store. De består af akademikere, men er jo, som det så smukt hedder, arbejderpartier, men der er ingen arbejdere iblandt, i hvert fald ikke i folketetinget. Vi må ikke glemme én ting til. Disse offentligt ansatte, der sidder i dette høje ting, som ikke viser sig på deres arbejdsplads, får immervæk en tredjedel af deres løn. Det skal lægges oven i alt det andet, jeg har sagt.

Ja, jeg kan ikke nå at gøre det færdigt, men det skuffer mig, at kristeligt folkeparti ikke kunne være med. Jeg tror, at hr. Chr. Christensen skulle snakke lidt med dem ovre i Ringkøbing, så tror jeg nok, han ville komme på andre tanker. Men ellers vil jeg da gerne sige tak for den forholdsvis positive interesse, der fra nogle sider har været vist dette forslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Bay):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til udvalget for forretningsordenen. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om oplysnings- og salgsplicht vedrørende kulbrinter.

(Lovforslag nr. 130. Fremsat 10/3 75).

Tredje næstformand (Bay):

Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om forsyningsmæssige foranstaltninger.

(Lovforslag nr. 129. Fremsat 10/3 75).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Erik Holst (S):

Selv om der ifølge handelsministerens fremsættelse ikke er nogen direkte forbindelse imellem de to lovforslag, så er det, som de fleste af os trods alt føler, at de begge to er facetter i den energidebat, der går herhjemme efter de store problemer i 1973-74, og de er vel også et led, et måske ikke særlig tydeligt, men dog et led, i en energipolitik på længere sigt.

Vedrørende forslag til lov om ændring af lov om forsyningsmæssige foranstaltninger kan vi sige, at det er to praktiske ændringer, der her fremsættes forslag om. For det første behandles foranstaltninger vedrørende energiforsyningen og de indgreb og de ting, som handelsministeren i givet fald vil foretage, såfremt den internationale forsyningsituation skulle give anledning til det, i det energipolitisk udvalg, der er nedsat her i folketinget i 1974. Det forekommer både rimeligt og naturligt.

Den anden ændring vedrører handelsministerens muligheder for at lave en prisudligningsordning, og dette forekommer ligeledes rimeligt med de erfaringer, vi har fra 1973, hvor det viste sig, at selv om man importerede til de stærkt varierende priser, kunne man ved en udligningsordning bevirke, at disse priser over for forbrugerne blev af samme størrelse og mere rimelige.

Vi kan fra socialdemokratiets side anbefale lovforslaget til gennemførelse.

Det andet lovforslag om oplysnings- og salgsplicht vedrørende kulbrinter indeholder i og for sig to ting. Vi kan måske godt være bekendt med det samme at oversætte kul-

brinter ved olie, benzin og gas. Det andet vi kan sige, det indeholder, er en paragraf, der giver regeringen mulighed for at ratificere en aftale om et internationalt energiprogram. Umiddelbart ville jeg måske nok have foretrukket, at en sådan ratifikation blev givet i en særlig lov, det plejer vi jo at gøre, hvor vi har en normal behandling ad to gange, og ikke at vi blander et lovforslag sammen med en ratifikationsaccept. Men jeg forstår godt handelsministeren, når han i sin fremsættelse siger, at det må være rimeligt, at man ser det i sammenhæng.

Ser vi dette her i sammenhæng, så må vi sige, at det åbner mulighed for et internationalt samarbejde, som vi så stærkt savnede i den krisesituation, vi var inde i i 1973-74. Det internationale energisamarbejde har ikke været særlig fremtrædende tidligere, og vi må vel sige, at hvor EF tidligere måske gav tillid til og tro på, at man kunne løse energipolitiske problemer, dér viste den barske kendsgerning, at det ikke var muligt på det tidspunkt. Derfor må det hilses med tilfredshed, at der nu er etableret et sådant energiprogram imellem 16 eller måske 18 lande. Jeg har godt bemærket mig, at handelsministeren siger, at for Norges vedkommende er der tale om et særligt medlemsforhold, og for New Zealands vedkommende er det, så vidt jeg ved, endnu ikke længere end på beddingen. Men altså, kan 16 eller 18 vestlige olieimporterende lande arbejde sammen, må det ses som et meget, meget betydeligt fremskridt.

Jeg er godt klar over, at det første, der nitter disse lande sammen, er de olieforbrugende lande, at de ligesom udgør en blok over for OPEC-landene, de olieproducerende lande, men alligevel må man nok konkludere, at en samling om energispørgsmål må være til gavn for alle såvel olieproducerende som olieforbrugende lande og her ikke mindst måske for de lande, der som u-lande er olieimporterende uden at have den samme vægt, som de vestlige højt industrialiserede lande måske har ved et samarbejde. Jeg er godt klar over, at vi ikke skal vente os de meget, meget store og meget, meget afgørende fremskridt på dette samarbejdsområde i første fase, men jeg har alligevel noteret mig, at de muligheder, der ligger for, at man ud over i krisesituationer kan lave et samarbejde, vil betyde, at de energibe-